

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Orientalismus a orientalistika 1

Mgr. Martin Klapetek, Ph.D.

Katedra filosofie a religionistiky TF JU

Orientalismus

- soubor **představ** a způsob **hodnocení** prostoru, který se nachází **mimo** prostor evropský.
- **projev** jednoho z kulturně uměleckých **trendů** evropského romantismu **19. století**
- **orientalistika** jakožto **soubor** vědních oborů, které z různých metodologických pozic a s použitím různých metodologických postupů zkoumají **jazyky, dějiny a kulturu** Orientu.

Studium islámu

- **Sv. Jan Damašský** – Pramen poznání
- **Petr Ctihodný** (1092-1156) - *Summa totius haeresis Saracenorum*
- **Robert z Kettonu** (1110?-1160?)
- **Raimundus Lullus** (1232-1315)
- **Martin Luther** - islám = hnutí násilí ve službách antikrista

Novověk

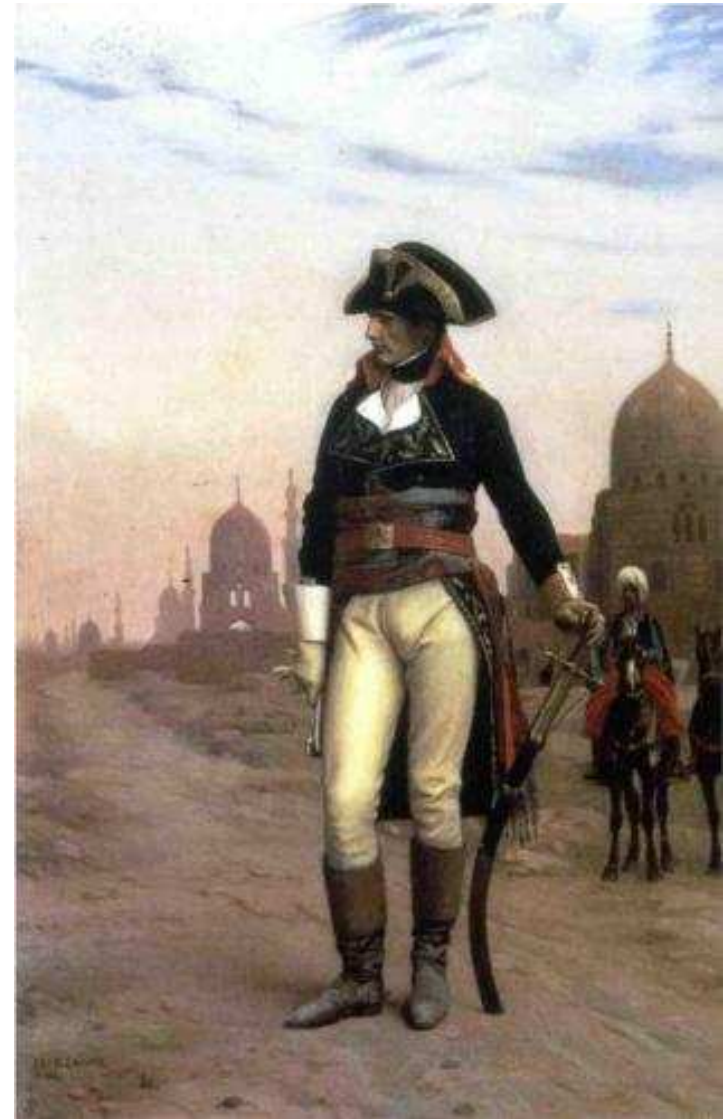
- **úpadek** a ústup islámské/osmanské **moci** v jihovýchodní Evropě
- nástup **kapitalismu** v západní Evropě
- orientalismus jako **umělecká** reflexe
- Islámský svět koncem **18. století** vojensko-ekonomicky **zaostával**

Jean A.D. Ingres:
Turecká lázeň (1862)

Novověk

- **Napoleonova** expedice do Egypta 1798-1801
- politická a ekonomická **hegemonie**
- **změna** v pohledu Evropy na islám.
- evropská **armáda** vstoupila do východního Středomoří jako **vítěz**
- Napoleon je vyobrazován v čele vítězné armády, před níž se koří **poražení domorodci**.

Jean-Léon Gérôme (1868)

Vznešený divoch

Carl Offterdinger (1880)

Emanuel Gottlieb Leutze (1816-1868)

Odpor barbarů je marný

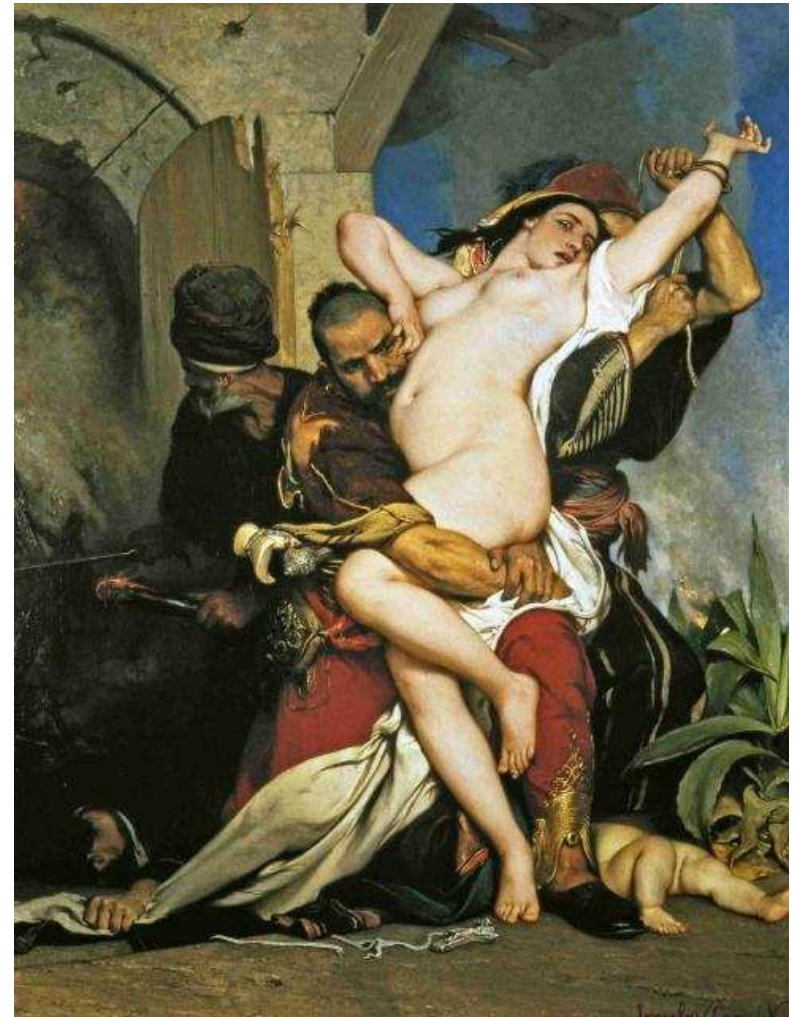
- *Kdy a v čí prospěch se bude zbytek Osmanské říše parcelovat?*
- **1839-1876** – Rusko mluví o *nemocném* muži na Bosporu
- *Pouští a pralesem* (1912) od **Henryka Sienkiewicze**

Libico Romano Maraja (1912-1983)

Odpor barbarů je marný

- **napodobování**
- **stavby**, osmanské prvky na uniformách i v šlechtické a měšťanské **módě**, **opera**, symfonie, balet
- témata extravagance hýření a harémů v **malířství**

Jaroslav Čermák: *Únos Černohorky* (1875)

Orientalistika na scéně! I

- profesury arabistiky na univerzitě v **Leidenu** a na **Collège de France**
- Studium v Cambridge a Oxfordu
- **École spéciale des Langues orientales** ve Francii v roce **1795** (Institut National des Langues et Civilisations Orientales, INALCO).
- **Antoine Isaac Silvestr de Sacy** (1758-1838) - *Chrestomathie arabe* (1806) a *Grammaire arabe* (1810)

Orientalistika na scénu! 2

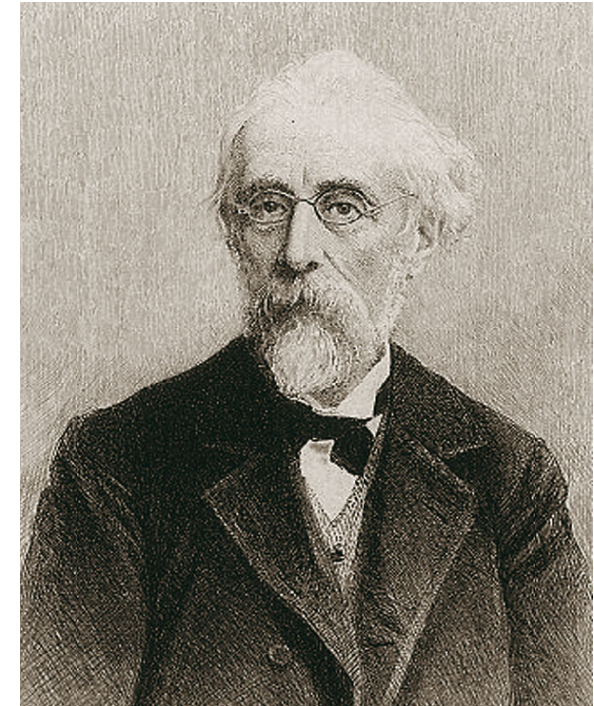
- **William Wright** (1830-1889) - *A Grammar of The Arabic Language*
- **Edward W. Lane** (1801 - 1876) - *An Arabic-English Lexicon* (začal vycházet od 1863)
- **Christiaan Snouck Hurgronje** (1857 –1936) – *Mekka* 1889
- **Ignác Goldziher** (1850-1921) *Introduction to Islamic Theology and Law*

Hurgronje

Orientalistika na scénu! 3

- **Sir Hamilton Alexander Rosskeen Gibb** (1895 – 1971) – *Studies on the Civilisation of Islam*, The School of Oriental and African Studies
- **Heinrich Leberecht Fleischer** (1801-1888) - Deutsche Morgenlandische Gesellschaft
- **Theodor Nöldeke** (1836-1930) - *Geschichte des Korans* (1860)

Nöldeke

Orientalistika na scénu! 4

- **Gustav Weil** (1808-1889)
Mohammed der Prophet: sein Leben und seine Lehre (1843), *Historisch-kritische Einleitung in den Koran* (1844), *Geschichte der chalifen* (1846-1851)
- **Aloys Sprenger** (1813-1893)
Das Leben und die Lehre des Mohammad (1861)

Weil

Orientalistika na scéně! 5

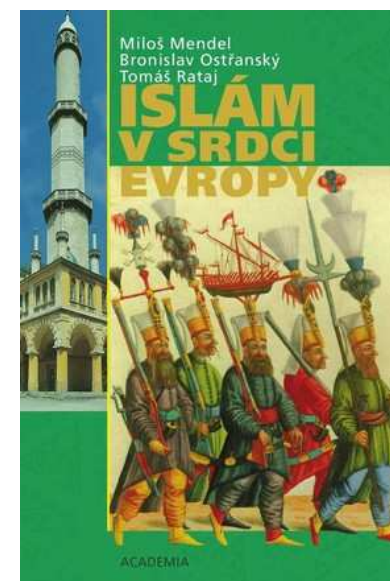
- **Alfred von Kremer** (1828-1889)
Kulturgeschichte des Orients unter den Kalifen (1875–77), Geschichte der herrschenden Ideen des Islams.
- **Ernst Renan** (1823-1892)
Obeční dějiny a srovnávací systém semitských jazyků (1855)
- **Julius Wellhausen** (1844-1918)
Das arabische Reich und sein Sturz (1902)

Renan

Rozšiřující literatura k tématu:

- Beránek, O.: *Ignác Goldziher - vězeň z Budapešti*. Brno 2010.
- Mendel, M. - Ostřanský, B. - Rataj, T.: *Islám v srdci Evropy*. Praha 2010.
- Kol. autor.: *Kdo byl kdo - čeští a slovenští orientalisté, afrikanisté a iberoamerikanisté*. Praha 1999.
(<http://www.libri.cz/databaze/orient/>)
- *Nový Orient* - Orientální ústav AV ČR
- Storchová, L.: *Mezi houfy lotrův se pustili... České cestopisy o Egyptě 15. - 17. století*. Praha 2005.

Rozšiřující literatura k tématu:

- Prutký, R.: *O Egyptě, Arábii, Palestině a Galileji I.* Praha 2009.
- Havlůjová, H. - Jůn, L. a kol.: *Krásný, báječný a nešťastný Egypt.* Praha 2009.
- Havlůjová, H. - Jůn, L. a kol.: *Českoslovenští vědci v Orientu.* Dolní Břežany 2012.
- Havlůjová, H. : *Okouzlení Egyptem. Ludmila Matiegková (1889 - 1960).* Praha 2005.
- Slobodník, M. - Bělka, L. (eds.): *Našinec v Oriente: cestovatelia zo Slovenska a Čiech v Ázii a Afrike (19. stor.-1. pol. 20. stor.).* Bratislava 2009.

